

အရှင်ဥပဂုတ္တ

ဆရာတော် အရှင်မြတ်ဘုရား၊

သမီးက ဗဟန်းမှာ နေပါသည်ရှင်။ မနီးမဝေးမှာ အရှင်ဥပဂုတ္တကျောင်းဆောင် ရှိပါတယ်။ နာဂစ် မုန်တိုင်းကြီးတိုက်လို့ ဥပဂုတ္တကျောင်းဆောင် အနည်းငယ် ပျက်စီးသွားတာကို ပြုပြင်ဖို့ ယခုအခါ ဂေါပကတွေက အလှူခံနေကြပါတယ်။ သမီးတို့ အိမ်နားက ဘကြီးက ဥပဂုတ်ဟာ ဘုရားဟော မဟုတ်ဘူး၊ ဟုတ်တယ် ဆိုရင် ခုလိုမျိုး လေဘေးဆိုးကြီးနဲ့ မကြုံအောင် ဘာပြုလို့ တားဆီး မပေးတာလဲ၊ မိုးမရွာအောင် တားပေးနိုင်တယ် မဟုတ်လားလို့ သမီးတို့ဖေဖေကို ပြောတာကို ကြားလိုက်ရပါတယ်။ အဲဒီ ဘကြီးပြောတာ ဟုတ်ပါသလားရှင်။ အရှင်ဥပဂုတ္တ မထေရ် အကြောင်းကို သိလိုပါသည်ရှင်။

ဦးတင်လျက် မြမဇ္ဈ၊ ဗဟန်း

သက္ကတကျမ်းတွေအဆို

ဒီဗျာဝဒီနကျမ်းမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက မထုရုမြို့ကို ရောက်ခိုက် နောင်နှစ် တစ်ရာ အကြာမှာ ဒီမြို့မှာ ဥပဂုတ္တဘွဲ့ အမည်နဲ့ ရဟန္တာတစ်ပါး ပွင့်ထွန်း ပြီး ဗုဒ္ဓကိုယ်စား ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို စည်ပင်အောင် ဆောင်ရွက်မယ်လို့ ဗျာဒိတ် ပေးတော်မူ ကြောင်း ဖော်ပြတယ်။ (စကားမစပ် မထုရုမြို့ကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ရောက်ရှိတော်

မူကြောင်း ထေရဝါဒ ပါဠိတော် အံ ၂၊ ၂၂၄ မှာလဲ ဖော်ပြတယ်။)။ ဘီစီ သုံးရာစု အသောကခေတ်က မထုရုမြို့မှာ သဗ္ဗတ္ထိဝါဒဂိုဏ်း ထွန်းကားပါတယ်။ အရှင်ဥပဂုတ္တမထေရ် အကြောင်းကို သဗ္ဗတ္ထိဝါဒ ဂိုဏ်းသားတွေဆီက ရရှိတာလို့ ဆိုတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင် ဥပဂုတ္တဟာ အိန္ဒိယ အနောက်မြောက်ပိုင်း မထုရုမြို့သား သဗ္ဗတ္ထိဝါဒ ဂိုဏ်းဝင် ဖြစ်ဖွယ်ရှိတယ်လို့ ခန့်မှန်းရတယ်။

သက္ကတ အစဉ်အလာနဲ့ ရှေးကျတဲ့ တရုတ်၊ တိဗက်မှတ်တမ်း တွေအရ အရှင်ဥပဂုတ္တဟာ မထေရ်စဉ်အရ လေးပါးမြောက် သံဃာ့ ခေါင်းဆောင် မထေရ်၊ အသောကမင်းရဲ့ ထင်ရှားတဲ့ ဆရာအရှင် ဖြစ်ရုံမက အသောကမင်းကို လုမ္ဗိနီစတဲ့ ဗုဒ္ဓဝင်နေရာတွေကို သွားရောက် ပူးမြော်ဖို့ တိုက်တွန်းသူလဲ ဖြစ်တယ်။ မဟာ ယာန အစဉ်အလာအရ အရှင်မြတ်ကို သဗ္ဗတ္ထိဝါဒ ဝိနည်းကို စုစည်းသူ၊ နေတ္တိပဒ ကျမ်းကို ရေးသားသူ အဖြစ်လဲ လေးစားကြတယ် (John H. Strong, *The Legend and Cult of Upagupta*, Intro, p. 6)။

ထေရဝါဒကျမ်းနဲ့ အရှင်ဥပဂုတ်

အရှင်ဥပဂုတ္တနဲ့ အသောကမင်းတို့ ပတ်သက်ပုံ အစအနကို ထေရဝါဒ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတွေမှာ မတွေ့ရတာကတော့ အင်မတန် ထူးခြားတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ အေဒီ ၁၂ ရာစု မတိုင်ခင်က ရေးခဲ့တဲ့ ရှေးအကျဆုံး ဝိနည်းဋီကာဖြစ်တဲ့ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာမှာ ယခု ဖော်ပြနေတဲ့ အရှင်ဥပဂုတ္တ အကြောင်းကို ရှားရှားပါးပါး ရည်ညွှန်း ထား (စာ၊ ၆၃) တာကလဲ စဉ်းစားစရာပါပဲ။ John H. Strong ရဲ့ အလိုအရ အေဒီ ၁ ရာစု အချိန်ကစပြီး အိန္ဒိယ အနောက်မြောက်ပိုင်းမှာ အရှင်ဥပဂုတ္တကို ကိုးကွယ်မှု စတင်ခဲ့ပြီး မြန်မာ၊ ထိုင်းနဲ့ လာအိုနိုင်ငံတွေမှာတော့ အေဒီ ၁၂ ရာစု လောက်မှာ စတင် ကိုးကွယ်ခဲ့ဖွယ်ရှိတယ်။ သီရိလင်္ကာမှာတော့ အရှင်ဥပဂုတ္တ အကြောင်းကို လုံးဝမသိကြဘူးလို့ ဆိုတယ် (*ibid*, p. 5)။

ကစည်းသဒ္ဓါကျမ်း (အေဒီ ၅ သို့မဟုတ် ၆ ရာစုခန့်) မှာ 'ဥပဂုတ္တေန မာရော ဗန္ဓော'လို့ ရည်ညွှန်းထားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီ ဝါကျကိုပဲ ပုဂံခေတ် မြန်မာ နိုင်ငံသား အရှင်အဂ္ဂဝံသ ရေးတဲ့ သဒ္ဓါနိတိ ပါဠိသဒ္ဓါကျမ်း (အေဒီ ၁၂ ရာစု အစ

ပိုင်း) မှာလည်း အဲဒီစာကြောင်းကို ထပ်ဆင့် ဖော်ပြတယ်။ ဒီပါဠိသဒ္ဒါ ကျမ်းတွေကို မြန်မာတို့ ပုဂံ ခေတ်ကပင် သင်ယူကြတာ ဖြစ်လို့ မထုတ်ပြန်သေး အရှင်ဥပဂုတ္တ အကြောင်းကို အနည်းဆုံး အေဒီ ၁၂ ရာစု အချိန်က မြန်မာနိုင်ငံသားတို့ ကြားဖူးနေပြီလို့ ဆိုနိုင်တယ်။

ယိုးဒယား၊ ဇင်းမယ်အရပ်က အမည်မသိပုဂ္ဂိုလ် ပါဠိဘာသာနဲ့ ရေးတဲ့ ပဌမ သမ္မောဓိကျမ်း (PTS version နိဒါန်းဖော်ပြချက်အရ အေဒီ ၁၂ ရာစု) နောက် ဆုံးခန်း (မာရဗန္ဓနအခန်း၊ အေဒီ ၁၈ ရာစု ထပ်ဖြည့်တဲ့ အခန်း) မှာလဲ ဥပဂုတ္တနဲ့ အသောကမင်း အကြောင်းကို ဖော်ပြတယ်။ နှောင်းခေတ် မြန်မာဘာသာ ကျမ်း တွေဖြစ်တဲ့ ဦးကုလား မဟာရာဇဝင်၊ မှန်နန်းရာဇဝင်၊ မဟာဝင်ဝတ္ထုနဲ့ ကျီးသဲ လေးထပ် ဆရာတော်ရဲ့ ဇိနတ္ထပကာသနိကျမ်းတွေမှာလဲ အရှင်ဥပဂုတ္တမထေရ် မာရ် နတ်ကို တန်ခိုးနဲ့ ဆိုးမပုံ အကြောင်းကို တခမ်းတနား ဖော်ပြတယ်။

မှန်နန်းရာဇဝင် ပြုစုရေးအဖွဲ့က အရှင်ဥပဂုတ္တ အကြောင်းဟာ ပါဠိတော် အဋ္ဌ ကထာကျမ်းတွေမှာ မပါဘဲ သံဂါယနတင် ကျမ်းဂန် မဟုတ်တဲ့ လောကပညတ္တိ ကျမ်းက ယူတာဖြစ်လို့ ဒီအကြောင်းကို အလေးဂရု မပြုထိုက်ဘူးလို့ မှတ်ချက် ပြုထားခဲ့ပါတယ်။

လောကပညတ္တိကျမ်း

အေဒီ ၁၁ သို့မဟုတ် ၁၂ ရာစု လောက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ သထုံမြို့နေ အရှင်သဒ္ဓမ္မ ဗောဓိပထမထေရ် ပါဠိဘာသာနဲ့ ရေးစီရင်ခဲ့တဲ့ ကျမ်းလို့ ဆိုတယ်။ ပါဠိ ပြင်သစ် နှစ်ဘာသာနဲ့ ၁၉၇၃ ခုနှစ်က ပဲရစ်မြို့မှာ ထုတ်ဝေတယ်။ မူရင်းဖြစ်တဲ့ သက္ကတ ကျမ်းကတော့ ယခုအခါ တရုတ်ဘာသာနဲ့ပဲ ရှိတော့ကြောင်းလည်း သိရတယ်။ ဒီကျမ်းမှာ အရှင်ဥပဂုတ္တမထေရ်က အသောကမင်းကို ကူညီပြီး သာသနာပြုပုံကို ဒီလို ဖော်ပြပါတယ် -

‘အသောကမင်းဟာ ဝေတီပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကို တည်ပြီးနောက် ဝေတီပူဇော်ပွဲ ကျင်းပဖို့ ပြင်ဆင်ရာမှာ ပွဲကို မနှောင့်ယှက် နိုင်အောင် ထိန်းစောင့် ဖို့ တန်ခိုးနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန္တာတစ်ပါး ခန့်အပ်ပါရန် သံဃာကို လျှောက်ထားတယ်။

သံဃာက သမုဒ္ဒရာထဲမှာ ရတနာ ပြာသာဒ် ဖန်ဆင်းပြီးတစ်ပါးတည်း သီတင်းသုံး နေထိုင်တဲ့ အရှင်ဥပဂုတ္တ မထေရ်ကို ခန့်အပ်လိုက်တယ်။ ဥပုသ်ပြုခြင်းစတဲ့ သံဃာ ကိစ္စကို လာရောက် မဆောင်ရွက်လို့ အပြစ်ပေးတဲ့ သဘောနဲ့ပါ။

ပါဠိပုဂံမြို့နားက အသောကမင်း တည်ဆောက်တဲ့ မဟာဝေတီ မီးထွန်း ပွဲတော် ပျက်အောင် မာနတ်က မိုးရွာ လေတိုက် လုပ်ပြီး နှောင့်ယှက်တာကို အရှင်ဥပဂုတ္တက တားဆီးတယ်။ မာနတ်က ဧရာမ နွားကြီးအသွင်၊ ကျားအသွင်၊ နဂါးအသွင်၊ ဂဠုန်အသွင်နဲ့ ဆီမီးတိုင်တွေကို ပျက်ဆီးဖို့ ပြေးလာတာကို အရှင် ဥပဂုတ္တက နှစ်ဆကြီးတဲ့ ကိုယ်ကို ဖန်ဆင်းပြီး မာနတ်ကို မောင်းထုတ်တယ်။ နောက်ဆုံး အရှင်ဥပဂုတ္တဟာ လူအသွင်နဲ့ နှောင့်ယှက်ဖို့လာတဲ့ မာနတ်ရဲ့ လည် ပင်းမှာ လောက်တွေ ပြည့်နေတဲ့ ခွေးကောင်ပုပ်တစ်ခု ဖန်ဆင်းပြီး ဆွဲပေးလိုက် တယ်။ အဲဒီ ခွေးပုပ်ကို အရှင်ဥပဂုတ္တမှတစ်ပါး မည်သူမျှ မဖြုတ်နိုင်တဲ့ အတွက် (*Journey to the West* ထဲက မျောက်မင်း ဝူချန်းရဲ့ ခေါင်းမှာ ဘုရားလောင်း ရဟန်းမှတစ်ပါး မည်သူမျှ ဖြုတ်မရတဲ့ ခေါင်းပေါင်း ခွပ်ပေးလိုက်သလိုပါပဲ) နောက်ဆုံး မာနတ်က အရှင်ဥပဂုတ္တကို ရှိခိုး တောင်းပန်ရတယ်။ မာနတ်ဟာ ဗုဒ္ဓ ဝါဒီ ဖြစ်သွားပြီး ဘုရားဆုကို ပန်တယ် (လောကပညတ္တိ၊ စာ ၂၄၁-၂၆၄)။

ဒီကျမ်းအလို မာနတ်ဟာ ဘုရားလောင်းပါ။

မှန်နန်းအဆို သင့်မြတ်ပုံ

လူအသွင်ကို ဖျောက်ပြီး နဂါး ဂဠုန်စတဲ့ အသွင်မျိုး ဖန်ဆင်းတာကို ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိလို့ ခေါ်တယ်။ ရဟန်းဟာ အဓိဋ္ဌာန်နိဒ္ဓိ (အဓိဋ္ဌာန်တန်ခိုး) ကို ပြကောင်းပေမဲ့ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ တန်ခိုးကိုတော့ မပြကောင်းဘူး (အဓိဋ္ဌာန်နိဒ္ဓိ-ယာ အနာပတ္တိ၊ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ ပန န ဝဇ္ဇတိ၊ ဝိ-ဋ္ဌ ၁၊ ၂၄၄)။

ရဟန္တာ အရှင်ဥပဂုတ္တဟာ အာပတ်သင့်ခံပြီး ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ တန်ခိုးကို ပြမှာ မဟုတ်လို့ လောကပညတ္တိကျမ်း အဆိုဟာ ရဟန်းဝိနည်းနဲ့ မညီဘူး။ ထေရဝါဒ ကျမ်းတွေမှာ အသောကမင်း အသောကာရာမ ကျောင်းတိုက်ကို ဆောက်လုပ် စဉ်က သာမန်နဲ့ မပြီးပြတ်နိုင်တာကို တန်ခိုးနဲ့ ပြီးပြတ်အောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ အရှင်

ဣန္ဒဂုတ္တ မထေရ်ကို သံဃာက တာဝန်ပေးတယ် (ဝိ-ဋ္ဌ ၁၊ ၃၇) လို့သာဆိုပြီး အရှင်ဥပဂုတ္တနဲ့ မာရ်နတ်အကြောင်းကို မပြဆိုဘူး။ ဒါကြောင့် မှန်နန်းရာဇဝင်အဖွဲ့ရဲ့ ‘အလေးဂရု မပြုထိုက်ဘူး’ ဆိုတဲ့ မှတ်ချက်ဟာ သင့်မြတ်ပါတယ်။

အဝိရောဓိအမြင်

အယောနိသော မနသိကာရ (မသင့်မတင့် နှလုံးသွင်းမှု) ဖြစ်ရင် ကုသိုလ် မဖြစ်ဘူး။ ခပ်ငယ်ငယ်က စာပေ အဖတ်အရှုများတဲ့ အသက် ၆၀ လောက် ဒကာကြီး တစ်ယောက်နဲ့ ဆုံးပူးတယ်။ သူက ဘုန်းကြီးနေတဲ့ ကျောင်းဝင်းထဲက အရှင်ဥပဂုတ္တ ကျောင်းဆောင်ကို ဖျက်ပစ်ဖို့ ကျောင်းထိုင် ဆရာတော်ကို အကြံပေးတယ်။ ဆရာတော်က လက်မခံဘူး။

ဘုန်းကြီးရဲ့ အမြင်အရ တစ်ချိန်က အနည်းဆုံး အရှင်ဥပဂုတ္တဘွဲ့တော်နဲ့ တန်ခိုးကုဒ္ဓိပါဒ်ရှိတဲ့ အများအကျိုးဆောင် ရဟန္တာကြီး တစ်ပါး ဧကန် ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီ ရဟန္တာကြီးကို ရည်ညွှန်းပြီး ကိုးကွယ်တဲ့ မြန်မာတို့ရဲ့ အစဉ်အလာဟာ နွားလည်ပင်းကို လှီးပြီး အလှူပေးတာ ယဇ်ပူဇော်တာမျိုးလို ဆိုးသွမ်းတာမှ မဟုတ်ဘဲ။ တည်ရှိပြီး အစဉ်အလာကောင်းကို ဘာလို့ ဖျက်ပစ်မလဲ။ ကိုးကွယ်ကောင်းပါတယ်။ အရှင်သာရိပုတြာကို ကြည်ညိုရင် အရှင်သာရိပုတြာ အထိမ်းအမှတ်ပြု ဆင်းတုကိုလဲ ထုလုပ် ကိုးကွယ်ကောင်းတာပဲ။ အရှင်သီဝလိကို ကြည်ညိုရင် အရှင်သီဝလိ ဆင်းတုပေါ့။

တစ်ချို့ အရှင်ဥပဂုတ္တ ဆင်းတုတော်တွေဆိုရင် သက်တမ်းအရ နှစ်ပေါင်း ရာချီ ရှိနိုင်တယ်။ ဒီသမိုင်းဝင် အမွေအနှစ်ကို ကျမ်းဂန်နဲ့မညီလို့ သို့မဟုတ် ထေရဝါဒ မဟုတ်လို့ ‘ပျက်ရင် မပြင်နဲ့၊ ရှိနေတာကို ဖျက်ပစ်’ဆိုရင် အာဖဂန်နစ္စတန်က သမိုင်းဝင် ဗုဒ္ဓဆင်းတုကြီးကို ဖျက်ဆီးသူတွေနဲ့ ဘာထူးအုံးမှာလဲ။ အနည်းဆုံးတော့ အဲဒီလို (သမိုင်းဝင်) ဆင်းတုတွေဟာ နိုင်ငံရပ်ခြားက လူတွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်လို့ မိမိတို့မှာ နေရင်းထိုင်ရင်း ဂုဏ်လဲတက် အမြတ်လည်း ထွက်နိုင်တာပဲ။ ဗုဒ္ဓဝါဒ လိုက်နာကျင့်သုံးမှု အပိုင်းနဲ့တော့ နှလုံးသားထဲမှာ တစ်ကန်စီ ခွဲခြား ထားလိုက်ပေါ့။ ဒါဆိုရင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါနဲ့လည်း မဆန့်ကျင်နိုင်ပါဘူး။

နေကိုကြည့်နေပုံ

အစဉ်အလာ ပြောဆိုချက်အရ အရှင်ဥပဂုတ် နေကိုကြည့်ပြီး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရာမှာ အဓိပ္ပာယ် နှစ်မျိုးရှိတယ်။ အရှင်မြတ်ဟာ ဝိနည်းအင်မတန် လေးစားလို့ မွန်းမတိမ်းမိ ဆွမ်းစားပြီးအောင် နေကို ကြည့်နေတာ။ နောက်တစ်မျိုးက ဆွမ်းဘုဉ်းပေးနေတုန်း နေမွန်းတည့်နေလို့ မွန်းမတိမ်းအောင် တန်ခိုးနဲ့ နေကို ဖမ်းကိုင်ပြီး ဆွမ်းဆက်ဘုဉ်းပေးတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို နားလည်ထားရင် ခိုင်မာတဲ့ ကျမ်းဂန်အဆိုမရှိ၊ ယုတ္တိအရလည်း စဉ်းစားစရာ ဖြစ်နေပေမယ့် အဓိပ္ပာယ်အနေနဲ့ နှစ်သက်စရာပဲဖြစ်လို့ လည်ပင်းစောင်းကြီးနဲ့ ဆင်းတုဆိုပြီး ဘာမှ ကဲ့ရဲ့စရာမရှိပါဘူး။

သဒ္ဓါ ပညာ တူမျှရင် ဆိုင်ကလုန်း မုန်တိုင်းကို တားမပေးလို့ ဆိုပြီး အရှင်ဥပဂုတ္တ ဆင်းတုတော်ကို အပြစ်မတင်သင့်ပါဘူး။ မိဘ ဘိုးဘွားတွေ တည်ဆောက်ခဲ့တဲ့ ဆင်းတုတော်ဆောင် ပျက်စီးသွားတာကို မွေခံထိုက်တဲ့ သားသမီးတွေ အနေနဲ့ ပါဝင် လှူဒါန်းပြီး ပြုပြင်သင့်ပါတယ်။ □

ကွမ်းစားဖင်ဆိတ်

ဘယ်လောက်ပဲ သူများရေးတဲ့ စာအုပ်တွေထဲက စာတို စာစကလေးတွေ ထုတ်ပြ ရေးပြနိုင်စေကာမူ ကိုယ်ပိုင် ယုံကြည်မှုနဲ့ ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ်မှာ မရပ်တည်နိုင်ရင် ပညာရှိတို့ အလယ်မှာတော့ ‘ကွမ်းစား ဖင်ဆိတ် ဓားမ နောက်ပိတ်ခွေး’ ပဲ ဖြစ်နေအုံးမှာပါ။

(ငယ်ဆရာရဲ့ သြဝါဒ)